

PRZYKŁADOWY

EGZAMIN WSTĘPNY

JĘZYK POLSKI

Egzamin wstępny z języka polskiego

Część I

Przeczytaj tekst Biserki Čejović, *Umysłowe wiercipięctwo*, a następnie wykonaj polecenia:

Od twórców literatury dziecięcej i młodzieżowej wymagamy więcej. Powinni nie tylko pisać dobre książki, ale również brać pod uwagę całą masę spraw, którymi w ogóle nie muszą się przejmować pozostali autorzy mniej lub bardziej ambitnej literatury. Dorosły czyta książkę na własną odpowiedzialność, a nad czytającym dzieckiem czy nastolatkiem stoi niewidzialny pisarz, który często drży, czy nie przekroczył jakiejś granicy i swoim pisaniem nie skrzywdzi młodego czytelnika. Do tego dochodzą wątpliwości związane z aktualnością poruszanych tematów, autentycznością bohaterów i językiem, jakiego używają. Nastoletni czytelnik szuka prawdy nawet w najbardziej fantastycznych i zmyślonych historiach. Chętnie przeniesie się w odległe czasy, ale nie daruje pisarzowi infantylizacji postaci, braku wyobraźni i znikomej wiedzy na temat codzienności i życia młodych bohaterów. Twórcy stąpają po kruchym lodzie, starając się niekiedy zadowolić wszystkich: od młodych czytelników, przez rodziców, bibliotekarzy, aż po wydawców. Idealna książka ma zachwycić nastolatka, ale jednocześnie spełnić funkcję edukacyjną. Dobrze, jeśli poruszy ważny temat, ale bez przesady – pewnych spraw w książkach nie powinno się przecież poruszać. Powieść powinna wspierać czytelnika, kibicować mu i tłumaczyć świat, ale może lepiej, jeśli nie dowie się o sobie zbyt wiele.

Źródło: https://wyborcza.pl/ksiazki/7,165649,30115910,umyslowne-wiercipiectwo-polecamy-nowosci-dla-mlodszych-doroslych.html#S_embed_link-K.C.B.1-L.3.zw, dostęp 27.03.2024

Zadanie 1: Na podstawie przeczytanego fragmentu artykułu wyjaśnij szczegółowo, dlaczego pisanie książek dla młodzieży jest tak odpowiedzialnym zajęciem. Pisz własnymi słowami. (0-15p)

Zadanie 2: Wyobraź sobie, że jesteś pisarzem/pisarką powieści dla młodzieży. Musisz wysłać do wydawnictwa streszczenie swojej najnowszej książki. Napisz streszczenie (minimum 10 zdań), w którym opisziesz swój pomysł na książkę (jaki gatunek powieści wybierasz, kim są bohaterowie, gdzie i kiedy toczy się akcja, itp.). (0-15)

Część II

Przeczytaj uważnie fragment wystąpienia prof. Jan Miodka pt. „Polszczyzna różnych pokoleń”, a następnie wykonaj polecenia.

Nie ulega wątpliwości, że wśród wielu **znamion** polszczyzny po roku 1989 szczególne miejsce zajmuje uderzająca wyrazistość i ekspansywność języka najmłodszych generacji, czego wyrazem są również liczne **leksykony**, takie np. jak *Nowy słownik gwary uczniowskiej* pod red. Haliny Zgółkowej [2004], *Wypasiony słownik najmłodszej polszczyzny* Bartka Chacińskiego [2003], *Wyczesany słownik najmłodszej polszczyzny* tegoż Chacińskiego [2005], *Hip-hop. Słownik* Piotra Flicińskiego i Stanisława Wojtowicza [2007] czy *Slang UG. Słownik slangu studentów Uniwersytetu Gdańskiego* pod redakcją Macieja Widawskiego [Gdańsk 2010]. (...)

O wiele silniej niż starsi zanurzeni w rzeczywistości elektronicznej, o wiele sprawniej w niej się poruszający, młodzi użytkownicy polszczyzny czerpią z tego obszaru coraz obficie, jeśli chodzi o pomysły stylistyczne. Oto np. charakterystyczny dla języka informatycznego *megabajt* (jednostka pojemności pamięci) staje się źródłem popularności cząstki *mega* (gr. *megas* ‘wielki’) – jakże produktywnej w języku młodzieżowym: *megawypas*, *megawypasik* – ‘maksymalnie pozytywne określenie czegoś’. Na naszych oczach, i to w

wypowiedziach niekoniecznie nacechowanych **emocjonalnie**, *resetowanie*, termin komputerowy, staje się w polszczyźnie ogólnym leksykalnym wariantem *wypoczynku, odpoczynku, relaksu, odnowy, zregenerowania się, powrotu do sił, do pełnej sprawności, a dylejtowanie – kasowania*.

Najbardziej niepokojącym zjawiskiem z punktu widzenia tradycji polszczyzny jest nasilający się zwyczaj nieodmieniania w zasadzie wszystkich typów nazwisk w tekstach oficjalnych, a nazwisk zakończonych na *-o, -a, -e* także w codziennym językowym obcowaniu. Z moich obserwacji wynika, że najmłodsze **generacje** użytkowników naszego języka temu procesowi się bezkrytycznie poddają, a **konstatacje** typu: „mojego nazwiska się nie odmienia”, spotykane chociażby w czasie wieczorów autorskich przy wpisywaniu dedykacji, zdarzają się coraz częściej. W tym wycinku gramatycznym argumenty językoznawcy za **deklinowaniem** nazwisk spotykają się z największym niedowierzaniem, z nieufnością.

Podsumowując zaś niniejsze **wywody**, wypada powiedzieć, że przeżywamy niewątpliwie bardzo **znamienny** i burzliwy okres dziejów polszczyzny. Przełom roku 1989 przeniósł nas w zupełnie nową rzeczywistość, a zdobycze cywilizacyjne związane z rzeczywistością elektroniczną wygenerowały zjawiska komunikacyjne, o których nam się nawet nie śniło 20–30 lat temu. Zgodnie z prawami natury lepiej sobie z nimi radzą młode generacje, a ich zachowania komunikacyjne są odbiciem pewnych nieuchronnych globalnych procesów, znów zgodnie z prawami natury – **irytujących** ludzi starszych. Z dialektycznego napięcia między tymi odczuciami i zachowaniami rodzi się coś, co określiłbym mianem normalnego toku **ewolucyjnego** polszczyzny. W tę normalność dziejów naszego języka ostatnich lat głęboko wierzę.

Źródło: <https://rip.pan.pl/konferencje-i-dyskusje-naukowe/1353-polszczyzna-ronych-pokole-prof-jan-miodek> dostęp: 27.03.24

Zadanie 1: Czy zgadzasz się z prof. Miodkiem, że część *mega* jest bardzo często używana przez młodych użytkowników języka polskiego do tworzenia nowych słów? Uzasadnij odpowiedź: odwołaj się do artykułu oraz do własnych doświadczeń, pamiętaj o podaniu przykładów. (0-10p)

Zadanie 2: Wypisz wyrazy, które zostały podkreślone w artykule prof. Miodka i wyjaśnij, jakie znaczenie mają te słowa poprzez dopisanie wyrazów bliskoznacznych. (0-10p)

Wypisz podkreślone słowo

Podaj synonim

Część III

Przeczytaj informacje o profilu ucznia IB, a następnie wykonaj kolejne polecenie:

Uczniowie IB to dociekliwi poszukiwacze odpowiedzi na pytania, które stawia rzeczywistość. Pogłębiają swoją wiedzę na drodze nauki, a także zdobywają nowe umiejętności. To ludzie nazywani myślicielami, z otwartymi umysłami, którzy kierują się w życiu zasadami moralnymi. Cechuje ich także dbałość o zachowanie równowagi psychicznej zarówno w szkole jak i w domu. Ważna jest dla nich umiejętność komunikacji oraz współpracy z osobami z całego świata, dlatego sprawnie posługują się językiem obcym.

Uczniowie IB rozwijają naturalną ciekawość, zdobywają umiejętności niezbędne do przeprowadzenia badań i realizacji własnych projektów. W ten sposób zdobywają potrzebną wiedzę z wielu dziedzin nauki. Prezentują krytyczne myślenie, a także w sposób refleksyjny podchodzą do tego, co robią. Odważnie wyciągają wnioski z własnych doświadczeń oraz zdobytej wiedzy. Są w stanie rozpoznać swoje mocne i słabe strony, co pomaga im w procesie kształcenia oraz rozwoju osobistego.

Uczniowie IB postępują w życiu w sposób prawy i uczciwy, mają silne poczucie sprawiedliwości, okazują szacunek dla godności każdego człowieka, grup oraz społeczności. Biorą odpowiedzialność za swoje czyny i ponoszą konsekwencje z nich wynikające.

Uczniowie IB doceniają własną kulturę, lecz pozostają otwarci na wartości i tradycje innych społeczeństw. Wykazują się empatią, współczuciem i okazują szacunek innym. Rozumieją potrzebę pomagania, dlatego chętnie włączają się w działania mające na celu pozytywną zmianę w życiu osób, które tego potrzebują.

Źródło: *Language and Literature Guide*, IB MYP, Cardiff 2017

Zadanie: Napisz rozprawkę na temat:

Który ze znanych Ci bohaterów literackich byłby najlepszym kandydatem do programu IB? Uzasadnij swój wybór: odwołaj się do zamieszczonego tekstu i wybranego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć minimum 180 słów. (0-50p)